

ภาษีคาร์บอน

โดย นายลักษณะน้อย พีร์สมบัติ
คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการบัญชีภาษีอากร

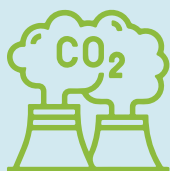

และระบบซื้อขายคาร์บอนเครดิต เพื่อรักษาโลกไว้สำหรับคนรุ่นถัดไป

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ซึ่งไม่มีประเทศใดปฏิเสธถึงผลกระทบอันรุนแรงนี้ องค์กรใหญ่ ๆ ของโลกพยายามหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหา การปล่อยคาร์บอน และภาวะโลกร้อนโดยกำหนดเป็นมาตรการเร่งด่วนและดึงทุกภาคส่วนจากทั่วโลก เข้าร่วมทำข้อตกลงเพื่อเดินไปสู่เป้าหมายที่จะช่วยกันรักษาหรือควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไว้ให้ได้

มาตรการภาษี คือ หนึ่งในเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่เป็นทางเลือกที่ดีที่มักจะนำมาใช้ในสถานการณ์สำคัญ ซึ่งในการแก้ปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ทั่วโลกกำลังดำเนินการอยู่นี้ มาตรการทางภาษียังเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่นำมาใช้ในการดูแลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ประกอบการปรับปรุงกระบวนการผลิต และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการผลิต การบริโภคสินค้าและบริการเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในที่สุด

หลายประเทศดำเนินการนำมาตรการภาษีมาใช้ได้ระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งเชื่อว่าหลายท่านน่าจะเคยได้ยินคำว่าภาษีคาร์บอน หรือ Carbon tax กันบ้างแล้ว ในการจัดเก็บนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไป โดยจะขอยกรูปแบบที่นิยมใช้มาเล่าให้ฟัง ดังนี้

01

การจัดเก็บภาษีโดยตรง (Direct Carbon Tax)

- เป็นรูปแบบที่นิยมใช้ โดยจะคิดภาษีตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนจากผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ สิ่งที่สำคัญในรูปแบบนี้ คือ ความชัดเจนและความโปร่งใสของการเก็บภาษี ซึ่งจะช่วยลดการทำผิดกฎหมายและส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ประกอบการ แต่รูปแบบนี้มีข้อเสียอย่างหนึ่ง คือ ในบางกรณีอาจไม่สามารถปรับเปลี่ยนอัตราภาษีได้อย่างรวดเร็วเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจหรือเทคโนโลยี

02

การจัดเก็บภาษีโดยอ้างถึง ผลิตภัณฑ์ (Product Tax)

- รูปแบบนี้ คือ การเก็บภาษีผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า โดยตัวเลขที่คำนวณจะขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปริมาณการใช้พลังงาน และ/หรือปริมาณคาร์บอนตามการออกแบบของแต่ละผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีข้อดีคือ กระตุ้นผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าให้พัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีความสะอาดกว่า และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า แต่จะมีข้อเสียที่อาจจะส่งผลต่อการเติบโตและการแข่งขันของธุรกิจ

นอกจาก Carbon Tax ที่จัดเก็บกัน
ในแต่ละประเทศแล้ว ในส่วนของ
ทางสหภาพยุโรป (EU) นั้น ยังมี
การออกมาตรการภาษีจากสินค้า
ข้ามแดน (Carbon Border Tax) ด้วย
เพื่อให้สินค้าที่นำเข้ามาใน EU
ต้องถูกคิดรวมต้นทุนที่เกิดจาก
การปล่อยคาร์บอนในกระบวนการ
ผลิตด้วย เพื่อที่จะรักษาความสามารถ
ในการแข่งขันของผู้ผลิตใน EU และ
เพื่อกระตุ้นให้ประเทศอื่น ๆ สนใจ
การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
มากขึ้นด้วย ส่งผลให้ผู้ผลิตจากภูมิภาค
ต่าง ๆ รวมถึงไทยจะต้องปรับตัว
สำหรับสินค้าที่ส่งเข้า EU ด้วย

จากระบบภาษีคาร์บอนปกติตามที่กล่าวแล้ว หลายปีที่ผ่านมา
มีอีกระบบหนึ่งในเวทีระดับโลกที่มีการกล่าวถึงกันมาก เนื่องจาก
มองว่าเป็นเครื่องมือในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและ
เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานได้เหนือกว่าระบบภาษีปกติ นั่นคือ
ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แบบ Cap-and-Trade
หรือ Emission Trading Scheme (ETS) ซึ่งมีกลไกที่สำคัญ คือ

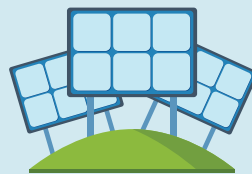
(1) กำหนดเพดานปริมาณการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกไว้ (Cap) ซึ่งจะลดลง
เรื่อย ๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ

(2) การซื้อขายสิทธิหรือโควตาการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจก (Trade) โดยธุรกิจที่ปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่า Cap ที่กำหนดไว้
สามารถขายสิทธิหรือโควตา ให้กับธุรกิจ
ที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากกว่า Cap
เพื่อชดเชยให้ธุรกิจที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
ต่ำกว่าระดับที่กำหนดไว้

ธุรกิจที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่า Cap จะได้รับประโยชน์จาก
การขายสิทธิหรือโควตาการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งนอกจากจะ
สร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ที่ปล่อยคาร์บอนต่ำกว่าที่กำหนดแล้ว
ยังจูงใจธุรกิจให้นำเงินที่ได้รับไปปรับปรุงการใช้พลังงานและ
การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศต่อไป ซึ่งจากระบบแบบนี้ ทำให้เกิดตลาดคาร์บอน
(Carbon Market) หรือตลาดซื้อขายคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit
Market) ขึ้น โดยเฉพาะในยุโรป มีการซื้อขาย Carbon Credit
ในปริมาณที่สูงทีเดียว และกำลังมีแนวโน้มที่จะมีปริมาณซื้อขายสูง
ขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก

**สำหรับประเทศไทยกำลังพยายาม
ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
โดยมีการใช้มาตรการส่งเสริม
การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
อย่างต่อเนื่อง** เช่น การส่งเสริมการใช้

พลังงานทดแทน การผลิตพลังงานที่มีความสะอาด การส่งเสริม
การใช้งานรถยนต์ไฟฟ้าและการใช้รถยนต์ที่มีความสะอาด การลด
การใช้พลาสติก และการลดการใช้พลังงานที่ไม่จำเป็น เป็นต้น แต่ยังไม่
มีระบบจัดเก็บภาษีคาร์บอนอย่างเป็นทางการ มีเพียงภาษีสรรพ
สามิตที่จัดเก็บจากสินค้าบางประเภทโดยไม่ได้เชื่อมโยงกับการปล่อย
คาร์บอนโดยตรง เช่น ภาษีน้ำมัน แบทเตอรี เป็นต้น โดยปัจจุบัน
กรมสรรพสามิตอยู่ระหว่างศึกษาเพื่อที่จะนำภาษีคาร์บอนมาใช้
โดยมีมุมมองในเบื้องต้นว่าวิธีการจัดเก็บภาษีคาร์บอนจากสินค้า
หรือผลิตภัณฑ์น่าจะเหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งจะต้องรอดูความชัดเจน
กันต่อไป อย่างไรก็ตาม แม้จะยังไม่มีระบบจัดเก็บภาษีคาร์บอน
แต่ภาคธุรกิจก็ควรจะต้องเร่งปรับตัวเพื่อให้พร้อม รวมถึงภาคการผลิต
เพื่อส่งออกก็จะต้องปรับตัวเพื่อรองรับ Carbon Border Tax ด้วย

**ในส่วนของกรมสรรพากร ปัจจุบันได้ออกกฎหมายสำหรับ
มาตรการ “ภาษีลดโลกร้อน” เพื่อส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมไว้
2 เรื่อง โดยมีผลจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2570**

โครงการ T-VER ในประเทศไทย

โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย

Thailand Voluntary Emission Reduction: T-VER

เรื่องแรก เป็นมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ (T-VER) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนดำเนินโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากขึ้น นำไปสู่การลงทุนการใช้จ่าย และการนำรายได้เข้าประเทศ และส่งเสริมการพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิตในประเทศไทย อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ด้วยต้นทุนต่ำให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ รวมถึงจะมีส่วนช่วยให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายในการมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2593 (ค.ศ. 2050) และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ภายในปี 2608 (ค.ศ. 2065) ได้สำเร็จโดยยกเว้นภาษีให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิที่เกิดจากการจำหน่ายคาร์บอนเครดิตในประเทศตามโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจที่ได้ขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

เรื่องที่สอง เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการภาคีสนับสนุนป่าชุมชนลดโลกร้อน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและภาคธุรกิจมีส่วนร่วมในการสนับสนุนป่าชุมชน อันเป็นการเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของป่าชุมชนในการดูดซับก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยให้

- (1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
- (2) ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาสำหรับการบริจาคเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation) ของกรมสรรพากรให้แก่กรมป่าไม้

จากที่กล่าวมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นจัดเก็บภาษีคาร์บอนหรือระบบซื้อขายคาร์บอนเครดิตก็ตาม โดยทิศทางแล้วจะนำไปสู่ความรับผิดชอบที่ใครปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากก็จะต้องจ่ายมาก ใครบริโภคสินค้าที่มีส่วนของคาร์บอนมากก็ต้องรับต้นทุนที่สูงตามไปด้วย ซึ่งจะขับเคลื่อนไปสู่พฤติกรรมการผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็น Green มากขึ้น อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญอันหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการผลิตและการค้าในประเทศ หรือการค้าระหว่างประเทศก็ตาม จะต้องสร้างกลไกหรือระบบที่มีความเป็นธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ดี เพื่อรักษาโลกใบนี้ไว้สำหรับคนรุ่นต่อไป

อ้างอิง

ขอบคุณข้อมูลจาก คุณชูชาติ รอดทอง Head of Accounting Professional Standards SCG

ขอบคุณภาพจาก <https://ghgreduction.tgo.or.th/th/download-tver/68-tver-publications.html?start=20>